sud ja koht on minu päris omadus. Meie rahwas on wäga wisa wanast lahkuma ja midagi uut katsuma, kui just hädawits sundjaks sammule ei astu. Senna juure tuleb, et arupidajate ehk rehkendajate hulk pikamiste suuremaks kaswab, kes teistele asjalugu oskaksiwad äraseletada. Tahaks keski wõõras seda teha, seal puuduks kohe usaldus, ehk se kül naljakas näitab, kuida üks rahwas, keda wiimsel aeal mitmesugused petised kui kassipoega ölekõrrega oma kannul wedasiwad, misläbi mõned kibedat kõrwetamist pidiwad kannatama, ainc kui häda neid targemaks tegi, ilma et teised neist õpisinad. Ma ütlesin, naljakas on, kuda seal, kus waled äati kergeusklikkusi leiawad, töeräkija healed enamist bik tuulde kauwad. — Katsume siis weel ükskord õnne, tähelpanejatele asja ete rehkendada, ja kahes õpetuse tükis asja seletada. Üks linna kodanik ostab maja, mis 2000 rubla maksab, tuhat rubla maksab ta wälja, teine tuhat jääb maja peale seiswaks wõlaks, mis eet ta aastas 6 protsenti, ehk 6 rubla saea, ja 60 rubl: tuhande pealt intressist maksab. Tema oli 20 aasta intressi maksnud, ilma et tal wõimalik olnud kapitalis tagasi maksta. Kahekümne aasta pärast tuleb nüüd wõlaperemees oma wõlga kätenõudma, mispärast praegune majaomanik ennast muidu ei wõi aidata, kui et ta peab oma maja äramüüma. Seal juhtub õnneks üks rahamees, kes maja ostab ja hinna korraga wälja maksab, nõnda et seie aegne majaperemees jälle 2000 rubla tagasi saab. Nüüd tasub ta wõla ära ja pistab 1000 rubla tasku. Noh, se oli õnnekord, et kopikat seal juures ei kautanud, ja peale selle elas ta 20 aastat,

kus temal mite kopikat korteri eest maksa ei olnud. Pea kinni, wennike! ma näitan warsti, kui palju tema korter oli maksnud. Intressid 1000 rubla eest teewad, ilma intresside intressist, 1200 rubla, niisama palju tema oma raha intressid, mis ta ostmise aeal wälja maksis, ühtekoku 2400 rubla. Arwame linnamaksud iga aasta 20 rubla ja kümme rubla aga maja kohendamise tarwis, se teeb 30 rubla, kahekümne aasta peale 600 rubla, ülepea 3000 rubla. Niipalju on tema üüriraha oma korteri eest maksnud, se teeb 150 rubla aasta peale, ja tema on 20 aasta pärast jälle peawarjuta, et wõõra katuse alla peab pugema.

Teine rehnungi eksempel. Üks talumees ostab endale 2000 rubla eest päris koha, maksab poole hinna omast käest, wõtab teise poole rentkassast laenuks. Selle wõla eest maksab ta 6 protsenti aastas, ehk 60 rubla tuhande eest; 5 protsenti arwatakse intressidest, üks protsent kapitali kustutuseks, nõnda et umbarwates 38 aasta pärast maksud lõpewad ja talukoht kõigest wõlast priistatud on. — Maksaks tema 7 protsenti, siis saaks wõlg 19 aastaga juba kustutatud. Kellel praegu antud rehnung weel selge ei peaks olema, se katsugu järeltulewast arwust endale seletust. Kui üks rentnik oma talukoha eest aastas 80 rubla renti maksab, siis teeb maks, intressid arwamata, kümne aastaga 800 rubla, nõnda kui 100 rublasel maksul 1000 rubla. Mis on tema nimetud maksude läbi wõitnud? Wastus: „ei midagi!“ Tema jalad ei jõudnud sammu edasi, waid ta seisab sealsamal paigal, kus ta kümne aasta eest oli seisnud. Sinna juure tuleb, et kui talukoht mõnusal

Eesti-rahwa Kasuline Kalender 1869, lk. 26